

Arvamuse esitamine raamatupidamise seaduse muutmise seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse kohta

Lugupeetud Mart Võrklaev!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust raamatupidamise seaduse muutmise seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse (edaspidi VTK) kohta, mille kohaselt tekib raamatupidamiskohustuslasel võimalus nõuda müüjalt tasumiseks e-arve esitamist ja toimub üleminek ühtsele Euroopa e-arvete standardile. Järgnevalt esitame enda seisukohad, lähtudes liikmetelt saadud tagasisidest.

1. E-arvete vabatahtliku kasutuselevõtu soodustamine

Raamatupidamise seaduse muutmise seadiseelnõu VTK punkti 3 kohaselt on VTK üheks eesmärgiks e-arvete vabatahtliku kasutuselevõtu soodustamine. Selle saavutamiseks VTK punkti 11 kohaselt muudetakse RPS § 7¹ lg-t 7 selliselt, et antakse kõigile end äriregistris e-arve vastuvõtjatena registreeritud raamatupidamiskohustuslastele õigus nõuda kauba või teenuse osutamisel teiselt raamatupidamiskohustuslaselt Euroopa standardile vastavat e-arvet.

VTK punkti 13 kohaselt on muudatusel positiivne majanduslik mõju ning see tuleneb eelkõige e-arvete kasutamisega seonduvast üldisest efektiivsuse ja tööviljakuse tõusust majanduses. VTK koostamisel on arvestatud Ernst & Young Baltic AS-lt uuringuga „E-arvete kasutamine avalikus sektoris ja ettevõtluses“ (edaspidi E&Y uuring). Uuringu kohaselt annavad e-arved suuremat efekti just nendele ettevõtetele, kus arveid on rohkem ja arved on suuremad ja keerukamad. Väiksemad ettevõtted aga ei näe tihti e-arvete kasutamisel majanduslikku efekti, kuna neile toob e-arvete kasutuselevõtt kaasa lisakulu. Lisaks võib väikeettevõtjatel puududa teadlikkus e-arvete kasutamise võimalustest, sobivatest operaatorteenustest või tarkvaradest. Lisaks võib esineda ettevõtteid, kes üldse ei kasuta raamatupidamistarkvarasid ja see teeb e-arvete kasutamise keeruliseks. Kaubanduskoda on seisukohal, et muudatuste positiivse mõju kõrval tuleb arvestada ka seda, et muudatused toovad väikeettevõtjatele kaasa koormuse ja kulude kasvu. E-arvete vastuvõtmine ja välistamine nõuab vastavaid programme ning operaatorteenuse kasutamist, mis võib ettevõtetel käia üle jõu või osutada otstarbetuks. Lisaks kui e-arve nõude esitaja jääb nõudele kindlaks ja vastaspool ei ole sellega nõus või võimeline seda teostama, siis tehingut ei saa toimuda

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНИЙСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TÕOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

või peab toimuma tehingust taganemine, sest ilma algdokumendita ei ole võimalik tehingut kajastada.

E&Y uuringu kohaselt võib e-arvetele üleminekuga kaasneda potentsiaalne kasu nii ettevõtjatele kui ka majandusele laiemalt, kuid e-arvete laialdasemat kasutuselevõttu takistavad mitmed tegurid. Takistusi on erinevaid, on nii tehnoloogilised takistused, teadlikkusega seotud takistused, motivatsiooniga seotud takistused ja finantsilised takistused. Praktikas esinevad eespool välja toodud takistused enamasti kombineerituna. Uuringus on leitud, et e-arvete kasutuselevõtu soodustamiseks on mõistlik rakendada toetavat sekkumisloogikat, mis tähendab, et toetataks e-arvete kasutuselevõttu erinevate meetmetega, kuid ilma range kohustuseta e-arveid kasutusele võtta. Näiteks ettevõtete puhul toimiks see nii, et ettevõtteid tuleks paremini informeerida e-arvete kasutusvõimalusest, nendega kaasnevatest kasudest ja mõjudest. Oluline on ka vähendada eelarvamust, et e-arvete kasutuselevõtt on ülemäära keeruline.

VTK-s välja toodud lahendus e-arvete kasutuselevõtu soodustamiseks on tegelikult lahendus, mis osaliselt teeb e-arved kohustuslikuks, kuna e-arve vastuvõtja on ilmselt huvitatud e-arve nõudmisest, kuna selline lahendus on tema jaoks mugavam, ning juhul kui vastaspool e-arveid ei kasuta, peab ta selleks võimaluse leidma. Kaubanduskoda on seisukohal, et ettevõtjatel peab säilima vabadus ise valida, millises vormis arveid soovetakse kasutada, kuna väikeettevõtetel ei pruugi olla võimalust ja soovi võtta kasutusele e-arveid. Ettevõtjate tagasiside põhjal näeme, et riik ei peaks e-arvetega seonduvat ülereguleerima ning sekkuma seadustega nende kasutuselevõtmisse, kuna hetkel juba paljudel ettevõtetel on olemas valmidus e-arvete jaoks ning toimub üldine järk-järguline loomulik üleminek e-arvetele kõigi ettevõtete seas. Väikeettevõtete seas on esmalt oluline laiendada teadlikkust e-arvete kasutamise võimaluste kohta, sellega kaasnevast kasust ja anda ka praktilisi soovitusi e-arvete rakendamiseks. Selline teavitustöö suurendaks ka väikeettevõtete teadmisi ja huvi e-arvete kasutamise suhtes ning soodustaks ka nende seas üleminekut e-arvetele. VTK-s plaanitavad muudatused võivad väikeettevõtjad seada kohustuse tekkimisel hätta. Kuigi paljude ettevõtete silmis on e-arvete esitamine väga mugav ning kiire, siis väiksemate ettevõtete jaoks on see lisakulu, kuna e-arvete väljastamiseks on vaja teha kulutusi operaatoriteenusele ning ettevõtetel võivad puududa e-arvete jaoks vastavad programmid. Lisaks võib olla ka olukordi, kus ettevõtte kasutab juba teatud raamatupidamise programmi, kuid selle vahendusel e-arvete esitamine on tasuline. Sellisel juhul küll ilmselt saab esitada e-arve tasuta läbi riigi vahendatud teenuse, kuid sellisel juhul peab ettevõtte kasutama kahte erinevat tarkvara ning ei ole selge, kui suures ulatuses on see tasuta võimalik. Eelnevalt kirjeldatust tulenevalt on Kaubanduskoda seisukohal, et seaduse tasandil ei ole vajalik e-arvete kasutamist reguleerida ning plaanitav muudatus toob endaga kaasa väikeettevõtetele rohkem kulutusi ja kohustusi.

Kaubanduskoda on seisukohal, et e-arvete kasutuselevõtu suhtes toimub loomulik järk-järguline üleminek ning seaduse tasandil regulatsiooni loomiseks vajadus puudub. Raamatupidamise seaduse muutmise seaduseelnõu VTK puhul tuleb arvesse võtta, et plaanitavad muudatused toovad endaga väikeettevõtjatele kaasa suurema koormuse ja kulude kasvu. Väikeettevõtjate seas on esmatähtis tõsta teadlikkust e-arvete rakendamiseks, mis omakorda soodustab loomulikku järk-järgulist üleminekut e-arvetele.

2. Euroopa standard

Raamatupidamise seaduse muutmise seadiseelnõu VTK punkti 3 kohaselt on VTK teiseks eesmärgiks üleminek ühtsele Euroopa e-arve standardile. Kehtiva seaduse kohaselt on võimalik esitada e-arveid nii Eesti standardi kui ka Euroopa standardi järgi. Kaubanduskoda peab õigeks liikuda ühtse standardi kasutamise suunas. Kui e-arvete kasutamine ettevõtete seas suureneb, siis lihtsustab ettevõtete tegevust see, kui kõik e-arved on koostatud ühe standardi järgi. Siiski ei tohiks üleminek ühele e-arve formaadi kasutamisele toimuda liiga kiiresti ning sellega peavad kaasa tulema erinevad osapooled.

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Ireen Tarto ireen.tarto@koda.ee